

ბუღალტრული ბალანსის ინფორმაციის ანალიზისა და აუდიტის ზოგიერთი აქტუალური საკითხი

რეზიუმე

ნაშრომში განხილულია, რამ გამოიწვია საწარმოებში ბუღალტრული ბალანსის ინფორმაციის ანალიზისა და აუდიტის ზოგიერთი საკითხისადმი ინტერესის გაღვივება. ფინანსური ინფორმაცია არის ეკონომიკური გადაწყვეტილების მიღების უმნიშვნელოვანესი ინსტრუმენტი. ფინანსური ინფორმაციის ერთ-ერთი ძირითადი წყაროა ფინანსური ანგარიშგების კომპონენტი – ბუღალტრული ბალანსი. კონკურენტულ გარემოში ინფორმაციის მომხმარებლებს ესაჭიროებათ სრული და საიმედო ფინანსური ინფორმაცია. აღნიშნულმა აჩვენა იმის აუცილებლობა, რომ ჩვენს ქვეყანაშიც ფინანსური ანგარიშგება მომზადდეს და გამოქვეყნდეს ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებით და მისი აუდიტება ჩატარდეს აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებით, რაც დაკავშირებულია გარკვეულ სირთულეებთან. სწორედ ამიტომ აუცილებელია სრულყოფილად ბალანსის შედგენის, მასში ასახული ინფორმაციის ანალიზისა და აუდიტის საკითხების შესწავლა.

სწორი და უტყუარი ფინანსური ინფორმაციის საფუძველზე შემუშავებული ეკონომიკური გადაწყვეტილებები ხელს შეუწყობს საწარმოების ეფექტიან მუშაობას, ქვეყანაში ბიზნესის განვითარებას და მოსახლეობის კეთილდღეობის ამაღლებას.

საკვანძო სიტყვები: საწარმო, ბუღალტრული ბალანსი, ფინანსური ანგარიშგება, ფინანსური ინფორმაცია, ანალიზი, აუდიტი.

SOME TOPICAL ISSUES IN ACCOUNTING INFORMATION ANALYSIS AND AUDITING

Natela Vashakidze

Akaki Tsereteli State University
Associate Professor,

Dezdemona Maghlakelidze,

Akaki Tsereteli State University
Associate Professor,

Diana Uglava

Akaki Tsereteli State University
Invited specialist
Doctor of Business Administration

RESUME

The paper discusses what has led to the analysis of accounting information in enterprises and the interest in some audit issues. Financial information is the most important tool for making economic decisions. One of the main sources of financial information is the financial

reporting component – the balance sheet. In a competitive environment, information users need complete and reliable financial information. This showed the need for financial reporting in our country to be prepared and published in accordance with international accounting and financial reporting standards and to be audited in accordance with international audit standards, which are associated with certain difficulties. That is why it is necessary to study the issues of compiling a perfect balance, analyzing the information reflected in it and auditing it.

Based on accurate and unambiguous financial information, economic decisions will help businesses to operate efficiently, grow their businesses in the country, and improve the well-being of their population.

Keywords: Enterprise, Accounting Balance, Financial Reporting, Financial Information, Analysis, Audit.

შესავალი

საქართველოში ბიზნესისა და საბაზრო ურთიერთობათა სრულყოფილი დამკვიდრება მკვეთრად ზრდის საწარმოს ფინანსების და ფინანსური ურთიერთობების შესახებ უტყუარი ინფორმაციის მოთხოვნადობას. საბაზრო ურთიერთობა პირველ რიგში გულისხმობს შესატყვის ეკონომიკურ სივრცეს, რომელშიც მონაწილეობენ დიდი რაოდენობით სხვადასხვა ობიექტები, იურდიული და ფიზიკური პირები, რომელთა უმრავლესობას, ყოველგვარი შუამავლების გარეშე, სურს დაადგინოს ვისთან შეიძლება საქმიანი ურთიერთობების დამყარება. ქვეყნებში, სადაც განვითარებულია საბაზრო ინფრასტრუქტურა, ფინანსურ ინფორმაციულ კავშირს უზრუნველყოფს ფინანსური ანგარიშგება. საინფორმაციო კავშირის სათანადოდ შეუფასებლობა, ითვლება ბაზრის ეკონომიკური კონიუქტურის და პოტენციური პარტნიორების შესაძლებლობათა არაადეკვატური აღქმის ერთ-ერთ მიზეზად. პოტენციური პარტნიორების ფინანსური ანგარიშგების შესწავლისადმი არასაკმარისი ყურადღება გაანაპირობებს არაეფექტური კონტრაქტების დადებას.

ძირითადი ტექსტი

დღეისათვის, ჩვენს ქვეყანაში ეკონომიკის გარდაქმნისა და სრულყოფილი საბაზრო ურთიერთობების დამკვიდრების პროცესები დაჩქარებულად მიმდინარეობს. ამიტომ ფინანსური ანგარიშგების მომხმარებელთა წრე აუცილებელს ხდის მასში ასახული ინფორმაცია იყოს აღქმადი, რაც მოითხოვს მის მომზადებას საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად. „საწარმოში ფორ-

მირებული საინფორმაციო სისტემის მნიშვნელოვანი ნაწილია ფინანსური ანგარიშგება, რომელიც საწარმოს რესურსების შეფასებისა და ანალიზის, შემოსავლების, ხარჯებისა და რისკების პროგნოზირების წყაროა და მისი ფორმირების ძირითადი პრინციპები განისაზღვრა ბაას1-ით, – „ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა“ და „ფინანსური ანგარიშგების მომზადებისა და წარდგენის სტრუქტურული საფუძვლებით“, რომელიც ამჟამად ჩანაცვლებულია „ფინანსური ანგარიშგების კონცეპტუალური საფუძვლებით“.[1.51]

ფინანსური ანგარიშგება უნდა იძლეოდეს ინფორმაციას, რომელიც სასარგებლო იქნება როგორც პოტენციური პარტნიორებისთვის, ისე თვით წარმდგენი საწარმოსა და აგრეთვე სხვა პირთათვის, რათა მათ შეძლონ რაციონალურ გადაწყვეტილებათა მიღება სესხებსა და კაპიტალდბანდებებზე (ფასიანი ქაღალდების შეძენასთან ერთად). კონკრეტულად საწარმოს ფინანსური ანგარიშგება უნდა იძლეოდეს ინფორმაციას ამ საწარმოს განკარგულებაში არსებულ ბიზნესის რესურსებზე, მათი გადაადგილების ვალდებულებებზე, მესაკუთრეების წილზე, ასევე აქციების ღირებულების ცვლილებების შედეგებზე. „ხარისხიანი ფინანსური ანგარიშგება (შედგენილი ფასს-ის მიხედვით), ხელს უწყობს ბაზარზე საწარმოს პოზიციის განმტკიცებას, ასევე მათი მართვის სრულყოფას. იმდენად, რამდენადაც მენეჯერები უფრო სრულად წარმოადგენენ რეალურ ეკონომიკურ პირობებს, რომელშიც ფუნქციონირებს სამეურნეო სუბიექტი“[2.134]. აუცილებელია აღნიშნულთან ერთად ხაზი გავუსვათ იმას, რომ მომხმარებელს გადაწყვეტილების მისაღებად ფინანსურთან ერთად, არაფინანსური ინფორმაციაც სჭირდება. არაფინანსური ინფორმაციის წყაროა მმართველობის ანგარიშგება.

„მმართველობის ანგარიშგება, ფინანსურ ანგარიშგებასთან ერთად, ერთიან კონტექსტს ქმნის და დაინტერესებულ პირებს მრავალმხრივ ინფორმაციას აწვდის სუბიექტის შესახებ. ასეთი ინფორმაცია შეიცავს ხელმძღვანელი პირების ხედვას, არა მხოლოდ იმის შესახებ, რაც უკვე მოხდა (დადებითი და უარყოფითი გარემოებებით), არამედ იმასაც, თუ რატომ მოხდა და

რა შესაძლო გავლენა ექნება მომხდარს სუბიექტის სამომავლო საქმიანობაზე“[3. 5]

საწარმოს ფინანსური და მმართველობის ანგარიშგებების ინფორმაციის გამოქვეყნებისას წამოიქმნება კომერციული საიდუმლოებების დაცვის პრობლემა. საბაზრო ურთიერთობათა და კონკურენციის პირობებში მას საკმაოდ დიდი მნიშვნელობა აქვს და საჭიროებს ამ კანონით გათვალისწინებული გარკვეული ნორმების დაცვას. ამიტომ საწარმოს ფინანსური და მმართველობითი ანგარიშგებები მიმართული უნდა იყოს მესაკუთრეების ინტერესების მაქსიმალური დაცვისაკენ. ამასთან, თუ გავითვალისწინებთ, რომ ქვეყნის შიგნით ცალკეული საქონლის წარმოება მონოპოლიზებულია და მათთან ერთად, უცხოელი კონკურენტებიც გამოდიან საგარეო გასაღების ბაზრებზე, მაშინ თვალნათელია, გამოქვეყნებას დაექვემდებაროს ის ინფორმაცია, რომლებიც ზიანს არ მოუტანს საწარმოს. დღევანდელი გადასახედიდან საქართველოს მაგალითზე, შეიძლება ითქვას, რომ არსებობს ხარისხიანი ფინანსური და მმართველობის ანგარიშგების წარდგენის საკმარისი ინსტიტუციური და სამართლებრივი სტრუქტურული საფუძვლები.

როგორც, ზემოთ ავლნიშნეთ ფინანსური ანგარიშგება წარმოადგენს ინფორმაციის მომხმარებელთა ფართო წრის ინტერესს, როგორებიცაა სახელმწიფო ორგანოები, ინვესტორები, კრედიტორები, აქციონერები თუ უბრალოდ, სხვა მომხმარებლები. ფინანსურ ანგარიშგებაში სააღრიცხვო მონაცემების მართებულად ასახვას, ფინანსური ანგარიშგების ადეკვატურობას დამოუკიდებელი აუდიტორი უნდა ადასტურებდეს. „საგარეო ეკონომიკური ურთიერთობების განვითარების გარკვეულ ეტაპზე, დღის წესრიგში დადგა სააღრიცხვო ინფორმაციის დამუშავებისა და სისტემატიზაციის ერთიანი სისტემის ჩამოყალიბების აუცილებლობა, რომელიც დაფუძნებული იქნებოდა ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების წარმართვისა და მომზადების საერთო კონცეფციაზე“.[4. 75]

საქართველოში აღრიცხვა, ანგარიშგებისა და აუდიტის სფეროს საკანონმდებლო აქტების თანახმად, ფინანსური ანგარიშგება სავალდებულოა მომზადდეს

და გამოქვეყნდეს ბუღალტრული აღრიცხვის და ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებით და მისი აუდირება კი ჩატარდეს აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტებით, რაც წარმოშობს საწარმოს აღრიცხვის მაღალკვალიფიციური სპეციალისტებით დაკომპლექტების აუცილებლობას, მნიშვნელოვან მატერიალურ და ინტელექტუალურ ძალისხმევას, რომელიც მიღწევადია მხოლოდ ადეკვატური სტიმულირების პირობებში.

საწარმოს ფინანსური ანგარიშგების სრული პაკეტის ერთ-ერთი კომპონენტია ფინანსური მდგომარეობის ანგარიშგება პერიოდის დასასრულისათვის (ბუღალტრული ბალანსი).

როგორც ცნობილია, ფინანსური მდგომარეობა აისახება ბალანსში, რადგან იგი ასახავს აქტივებს, ვალდებულებებს და საკუთარ კაპიტალს. კერძოდ, ბალანსის ერთი ნაწილი ასახავს აქტივებს, რაც წარმოადგენს საწარმოს ეკონომიკურ რესურსებს, ქონებას: როგორებიცაა ძირითადი საშუალებები, არამტერიალური აქტივები, სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობები, ფულადი საშუალებები, მოთხოვნები და სხვა. ბალანსის მეორე ნაწილი მოიცავს ვალდებულებებსა და საკუთარ კაპიტალს. „ბალანსის ორივე ნაწილში ორმხრივობის პრინციპის თანახმად ტოლფასი სიდიდეები თავსდება“.

[1. გვ. 75]

ინფორმაცია, რომელიც განზოგადებულია ბუღალტრულ ბალანსში, საჭიროებს მისი სტრუქტურის მუდმივ სრულყოფას იმ მიზნით, რომ იგი უკეთ იქნეს გამოყენებული საწარმოს მართვის პროცესში. „ბუღალტრულ ბალანსს საწარმოს ფინანსური მდგომარეობის სარკვეს უწოდებენ. მასში მოცემულია საწარმოს რესურსებისა და მათი დაფინანსების წყაროების სტრუქტურა, მოცემული თარიღისათვის.“ [5.94] აქვე უნდა აღინიშნოს ისიც რომ „ბუღალტრული ბალანსში ინფორმაცია მოცემულია წლის დასაწყისისა და წლის ბოლოსათვის, რაც იძლევა იმის შესაძლებლობას, რომ შესწავლილი იქნას საწარმოს გადახდისუნარიანობის და ლიკვიდურობის ცვლილება წლის განმავლობაში“ [6.95] აღნიშნულიდან გამომდინარე, ბალანსის ინფორმაციის ანალიზური მნიშვნელობა დიდია, რადგან იგი საშუალებას იძლევა შევაფასოთ:

- ბალანსის მუხლების სასურველი და არასასურველი ცვლილებების ტენდენციები;
- საწარმოს ფინანსური პოზიცია და ფინანსური დამოუკიდებლობა;
- შეუძლია თუ არა დროულად დაფაროს მიმდინარე ვალდებულებები;
- ფინანსური სტაბილურობა და სხვა.

ამდენად, ბალანსის ანალიზით დგინდება არის თუ არა საწარმო გადახდისუნარიანი, რა რაოდენობის საკუთარი სახსრები გააჩნია, არის თუ არა ფინანსურად დამოუკიდებელი.

ბალანსის ანალიტიკურობის ხარისხი განისაზღვრება მასში გამოხატული აგრეგირების (განზოგადების) მონაცემების დონით. ამასთან, ეს კავშირი არის უკუპროპორციული: რაც უფრო მაღალია აგრეგირების დონე, მით უფრო ნაკლებად ანალიტიკურია ბალანსი. ამიტომ საკითხი ბალანსის სირთულის აუცილებელი ხარისხისა და მიზანშეწონილობის, აგრეთვე მუხლების შემადგენლობის გაფართოების თუ გარდაქმნის აუცილებლობის, დამატებითი დაჯგუფებების შემოტანის საკითხები უწყვეტი პროცესია და ამ პროცესს შეისწავლიან პროფესიონალი ბუღალტრები. „სტრუქტურა ნიშნავს ნაწილის ხვედრით წილს, რომელიც გამოიყენება ბუღალტრული ბალანსის ვერტიკალური ანალიზისას, რომლის მეშვეობით შეისწავლება საწარმოს ქონებისა და მისი დაფინანსების წყაროების სტრუქტურა, რომელიც ხვედრითი წილის მაჩვენებლებით ხასიათდება.“ [5. 98].

ბუღალტრული ბალანსის ვერტიკალური ანალიზს ავსებს დინამიკური ანალიზი ანუ ბალანსის ჰორიზონტალური ანალიზი, რომლის დროს ანალიზდება მუხლების ცვლილების ტენდენციები, რისთვისაც გამოითვლება აქტივების, ვალდებულებების და საკუთარი კაპიტალის დინამიკური კოეფიციენტები პროცენტულად საბაზისო წელთან შედარებით, წმინდა მიმდინარე აქტივების დინამიკა და სხვა.

ბუღალტრული ბალანსის შიდა დაბალანსება სავალდებულოა, რადგან შიდა დაბალანსების უქონლობის შემთხვევაში, მისი მუხლების უმეტესი ნაწილი, მასში მოყვანილი ინფორმაციის მიხედვით ართულებს ბალანსის ნაკითხვას და ანალიზს. ბალანსის მუხლების სტრუქტურამ და შინაარსმა ძირითადად უნდა უზა-

სუბსო საერთაშორისო სტანდარტების მოთხოვნებს. მნიშვნელოვანია ბალანსის წაკითვისათვის, თუ აქტივის მუხლები შედგენილია მუხლების ლიკვიდობის ხარისხის ზრდის პრინციპით და ბალანსის მეორე ნაწილში კაპიტალი მკაფიოდაა დაყოფილი საკუთარ და ნასესხებად. საბოლოოდ, ბალანსი იძლევა საშუალებას შეფასდეს საწარმოს ლიკვიდობა.

ბალანსის აქტივის რეალიზება ნიშნავს ქონების ფულად გადაქცევას. ბალანსის პასივისათვის დამახასიათებელია ვალის დაფარვის უნარიანობა, ე.ი. მას შესწევს უნარი გაქრეს გადახდის შედეგად. აღნიშნულიდან გამომდინარე, ლიკვიდურობა არის კავშირი აქტივის რეალიზებადობასა და პასივის ვალის დაფარვის უნარს შორის. ამ მაჩვენებლებით დაინტერესებულნი არიან ბანკები, მომწოდებლები, აქციონერები. ბალანსის ვალუტა ასახავს ერთ მხრივ, საწარმოს ქონების ნამდვილ სიდიდეს, და მეორე მხრივ, კაპიტალს (ვალდებულებას + საკუთარი კაპიტალი).

ბალანსის ლიკვიდურობის დონის განსაზღვრისათვის საჭიროა აქტივის იმ ნაწილის შედარება, რომლის რეალიზება გარკვეულ ვადებში ხდება, პასივის იმ ნაწილთან, რომელიც ასევე დროის ამავე პერიოდში უნდა იქნეს გადახდილი. თუ ასეთი შედარებისას აქტივის რეალიზაცია ისეთ თანხას იძლევა, რომელიც საკმარისია ვალდებულებების დასაფარად, მაშინ ამ საწარმოში ბალანსი ლიკვიდური იქნება, ე.ი. საწარმო გადახდისუნარიანია. შეიძლება დავასკვნათ, რომ როდესაც დროის ამა თუ იმ მონაკვეთში პასივის ვალდებულებები სარეალიზაციო ღირებულებას აღემატება, საწარმო არ არის გადახდისუნარიანი.

ლიკვიდურობის რაოდენობრივი შეფასება ბალანსის მონაცემების მაჩვენებლების მიხედვით გამოითვლება. ამ მაჩვენებლებს მიეკუთვნება აბსოლუტური ლიკვიდურობის კოეფიციენტი, დაფარვის შუალედური კოეფიციენტი, დაფარვის საერთო კოეფიციენტი და სხვა.

ფინანსური ინფორმაციის და მისი ხარისხის შესაფასებლად საბაზრო ურთიერთობის პირობებში საჭირო გახდა აუდიტორული მომსახურება, რომელიც სამეურნეო საქმიანობაზე ინფორმაციის მომხმარებელს მიანვდის სპეციალისტის კომპენენტურ მოსაზრებას ფინანსური ანგარიშგების სისწორისა და ხარისხის შესახებ.

საბაზრო ურთიერთობის განვითარებასთან ერთად, საქართველოში ხდებოდა აუდიტორული სამსახურის მოცულობისა და სახეების გაფართოება, რის შედეგად ჩამოყალიბდა მრავალი აუდიტორული ფირმა. ისინი ბუღალტრული აღრიცხვის ტრადიციულ მომსახურებასა და კონსულტაციასთან ერთად, ეწევიან საექსპერტო საქმიანობას საგადასახადო დაბეგვრის საკითხებზე, იძლევიან რეკომენდაციებს საწარმოს (ბიზნესის) მმართველობითი საქმიანობისა და ინფორმაციული ტექნოლოგიის, მარკეტინგის, საწარმოო მარაგების, დაგეგმვისა და პროგნოზირების, საბანკო და სადაზღვევო საქმის და სხვა საქმიანობის სწორი და ყაირათიანი წარმართვისათვის. ყოველივე აღნიშნულის განხორციელება შეუძლებელია ეკონომიკური ანალიზის და ბალანსის წაკითხვის გარეშე. ანალიზის საკითხები ბალანსის აუდიტის ჩატარების საფუძველს წარმოადგენს. ამდენად, ამ შემთხვევაში აუდიტი ანალიზის შედეგების

მაჩვენებელთა სისწორის (უტყუარობის) შემოწმებას წარმოადგენს და მის მომხმარებელზე დაყვანის საქმეს ემსახურება. საქართველოში აუდიტი ტარდება აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების (ISA) შესაბამისად. აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტები (ISA) არის აუდიტისა და მარწმუნებელი მომსახურების საერთაშორისო საბჭოს (IAASB) მიერ ან მისი უფლებამონაცვლე ორგანოს მიერ მიღებული აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტები, რომლებსაც მოიცავს ამ ორგანოს და მარწმუნებელი გარიგებების საერთაშორისო ოფიციალური დოკუმენტების ცნობარი (<https://matsne.gov.ge/ka/document/view/3311504?publication=10>).

აუდიტის ჩატარების ამოცანებიდან გამომდინარე, აუცილებელია იმის შესწავლა, თუ რამდენად სრულად და უტყუარად არის ასახული საბუღალტრო ანგარიშგება და ანგარიშგებებში ფაქტობრივად განეული დანახარჯები, მიღებული შემოსავლები და ფინანსური შედეგები. მით უმეტეს, რომ ყოველივე ზემოაღნიშნულის გარეშე შეუძლებელია გამოვავლინოთ საწარმოს სამეურნეო საშუალებების, მთლიანად (ქონებისა) და მათი წარმოქმნის წყაროების რაციონალურად განთავსებისა და მიზნობრივად გამოყენების შესაძლებლობა და სხვა. მთლიან აუდიტში ბალანსის ნაწილს გადაამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს ფინანსური მდგომარეობის შეფასების საქმეში.

ბალანსის აუდიტი უნდა ჩატარდეს აქტივების, ვალდებულებებისა და კაპიტალის მუხლების მიხედვით. მაგალითად, შესაძლებელია დაიწყოს ძირითადი საშუალებებისა და არამატერიალური აქტივების შეძენის, უსასყიდლოდ მიღების და სხვა ოპერაციების აღრიცხვასა და ანგარიშგებაში ასახვის, გადაფასების სისწორის შესწავლა. ამასთან, განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს მათზე მიღება-ჩაბარების აქტებს, ცვეთის დარიცხვის სისწორეს, კაპიტალური რემონტის ხარჯების გატარებას და სხვა.

აუდიტორი საწარმოო მარაგების შესამოწმებლად მიმართავს და შეისწავლის ბალანსის შესაბამისი მუხლების უტყუარობასა და მათ ტოლობას მთავარ დავთარში და ბუღალტრული აღრიცხვის რეგისტრებში მოცემულ ინფორმაციასთან. ამასთან, უნდა გამოავლინოს ზენორმატიული საწარმოო მარაგების წარმოქმნის მიზეზები, უნდა შემოწმდეს სასაქონლო-მატერიალური ფასეულობების შემოსავალში აღების დროულობა და სისრულე.

ბალანსში განზოგადებული ფულადი საშუალებების ნაშთი, ფულადი საშუალებების მოძრაობის ამსახველი ოპერაციები უნდა შედარდეს საბანკო ამონერებთან და შემოწმდეს კანონიერად გამოიყენებიან თუ არა საბანკო ჩეკები და საგადასახადო დავალებები.

აუდიტორი ერთმანეთს უდარებს რა საბალანსო მუხლების მონაცემებს შესაბამისი ანგარიშის მთავარ დავთარში ჩანანერების გაკეთების წესს და შესრულებული ოპერაციების კანონიერებას, აღნიშნულით ადასტურებს ამ მაჩვენებლის უტყუარობას. საბანკო დოკუმენტების შემოწმება არსებითია, რაც იძლევა საშუალებას დადგინდეს, ხომ არა აქვს ადგილი ავანსებისა და გადასახადების არასწორად ჩარიცხვის ფაქტებს და სხვა უკანონო ოპერაციებს.

ბალანსის ვალდებულებების მუხლების აუდიტის შემთხვევაში მოწმდება თუ რამდენად სწორად და დრო-

ულად გამოიყენებიან ისინი, უტყუარია თუ არა მათი მოძრაობის დოკუმენტაცია.

აუდიტორი აუცილებლად უნდა ამოწმებდეს ბალანსზე ჩანერილ მოთხოვნებსა და ვალდებულებების მაჩვენებლების სისწორეს საგადასახადო დისციპლინის დაცვის ნორმატიული დოკუმენტების შესაბამისად, ისინი უნდა შეუდაროს ანალიზური და სინთეზური აღრიცხვის ჩანანერებს.

აუდიტორმა მთლიანად უნდა შეამოწმოს საავანსო ანგარიშები, მათი თანმხლები დოკუმენტების გაფორმებისა და დანახარჯებზე მიკუთვნების სისწორე.

აუდიტორმა ყურადღებით უნდა შეისწავლოს ბიუჯეტთან და ბიუჯეტგარეშე გადასახდელებით ანგარიშსწორება. დადგინოს ხომ არ არის შეცდომები გადასახდების გაანგარიშებაში, ყურადღება უნდა მიაქციოს გადასახადების განაკვეთებისა და ვადების დაცვას.

ბალანსში ნაჩვენები მოგება/ზარალის სისწორის შემოწმებისას საჭიროა დაზუსტდეს შემოსავლებისა და ხარჯების სტრუქტურა, შეფასდეს რეალიზაციის და რეალიზაციის გარეშე საქმიანობის შედეგები. განისაზღვროს მოგების სიდიდის გამოყვანის უტყუარობა, მისი განაწილება და მოგების გადასახადის დარიცხვის სისწორე.

ამდენად, ბალანსის ყველა ცალკეული და თითოეული მუხლის ჩანანერის სისწორისა და უტყუარობის დასადგენად საჭიროა იგი შეუდარდეს მთავარ დავთრის ჩანანერებს. აუდიტორული სამუშაოების დამთავრების თაობაზე, ხელშეკრულების პირობების შესრულება ფორმდება აუდიტორული დასკვნის მიღება-ჩაბარების აქტით. აუდიტორულ დასკვნას ადგენენ შესაბამისი ფორმით და დაამოწმებენ. „აუდიტორულ დასკვნას ხელმოწერით ადასტურებს გარიგების პარტნიორი ან/და აუდიტორული ფირმის მიერ უფლებამოსილი პირი.“ <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/3311504?publication=10>.

დასკვნა

ამრიგად, საქართველოში საბაზრო ეკონომიკის ეფექტიანი ფუნქციონირებისათვის საჭიროა ბუღალტრული აღრიცხვისა და ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტების შესაბამისად მომზადებული ფინანსური ინფორ-

მაცია. აღნიშნულის აუცილებლობა განმტკიცებულია საქართველოს კანონით „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“. სწორედ ამრიგად შედგენილი სანარმოს ბუღალტრული ბალანსისა და აუდიტისგან მიღებული ფინანსური ინფორმაციის საფუძველზე შემუშავებული ეკონომიკური გადაწყვეტილებები ხელს შეუწყობს ქვეყანაში ბიზნესის განვითარებას და მოსახლეობის კეთილდღეობის ამაღლებას.

ნათელა ვაშაქიძე

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი

დებდემონა მალაქელიძე,

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი

დიანა უგლავა

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო უნივერსიტეტის მონვეული სპეციალისტი ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორი

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ა.ხორავა, ნ. კვატაშიძე, ნ.სრესელი, ზ. გოგრიჭიანი, ბუღალტრული აღრიცხვა, ბუღალტრული აღრიცხვის საფუძვლები, ფინანსური აღრიცხვა, მეშვიდე შესწორებული გამოცემა, თბილისი, 2017;
2. ნ. ხოჭოლავა, აუდიტი - ეკონომიკის მდგრადი განვითარების სისტემის ელემენტი, ჟ.ეკონომიკა #1 2017წ 134 გვ;
3. <https://saras.gov.ge/Content/files/mmartvelobis-angarishgebis-saxelmzgvanelo.pdf>;
4. დ. ჯალალონია, ბუღალტრული აღრიცხვა საერთაშორისო სტანდარტებით, ნაწილი I. თბილისი, 2011;
5. ჭილაძე, ფინანსური ანალიზი (ფინანსური ანგარიშგების ანალიზი), სახელმძღვანელო, მესამე გადამუშავებული გამოცემა, თბ. 2018;
6. საქართველოს კანონი ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ, <https://matsne.gov.ge/ka/document/view/3311504?publication=10>.